

A lakosság utazási szokásai, vélemények a magyarországi turizmusról - II.

Összeállította a Magyar Turizmus Rt. Kutatási Igazgatósága megbízásából
a Szonda Ipsos Média-, Vélemény- és Piackutató intézet

A Szonda Ipsos Média-, Vélemény- és Piackutató Intézet 1999 októberében és 2000 áprilisában felmérést végzett a Magyar Turizmus Rt. megbízásából az ország felnőtt lakosságát nem, életkor és lakóhely szerint reprezentáló 1000 – 1000 fő megkérdezésével. A felmérés a megkérdezettek elmúlt félévi belföldi és külföldi utazásairól, valamint a hazai és a nemzetközi turizmus településükre, lakóhelyük régiójára gyakorolt pozitív és negatív hatásairól, s az ezzel kapcsolatos véleményükről, várakozásaikról gyűjtött információkat. Jelen kutatási beszámolóban az áprilisi adatfelvétel eredményei kerülnek bemutatásra összehasonlítva az 1999. októberében végzett vizsgálat eredményeivel.¹

1. A megkérdezettek vagyoni helyzete

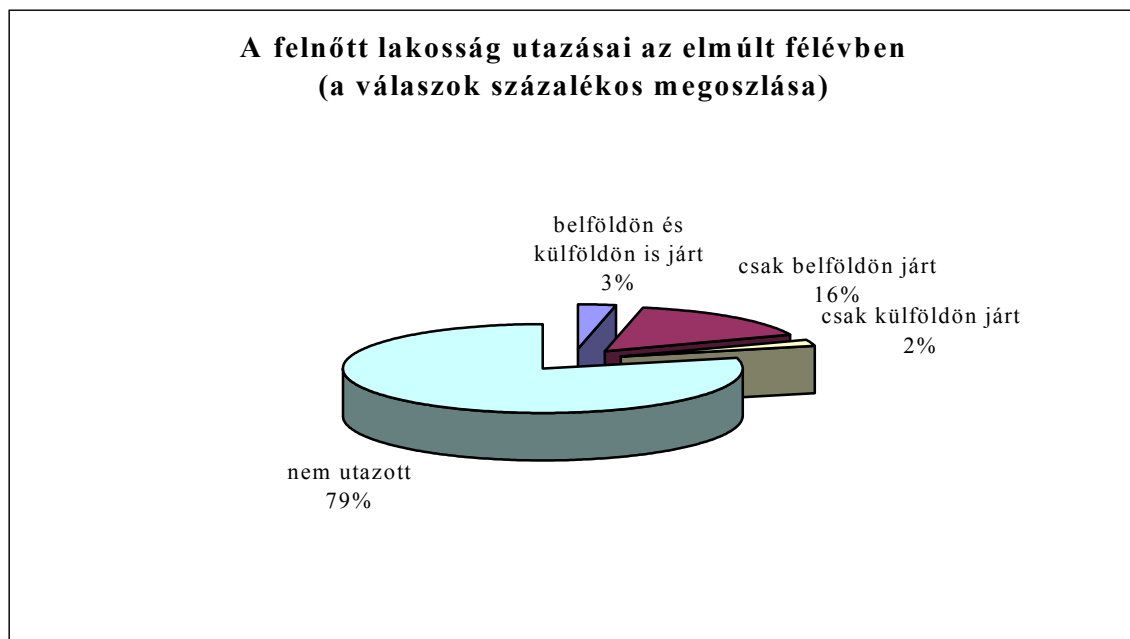
Az egyének utazási szokásait társadalmi-demográfiai tényezőkön túlmenően érthető módon erőteljesen befolyásolja vagyoni helyzetük is. Az adatfelvételben szereplők közel egyharmada kifejezetten alacsony jövedelműnek tekinthető, ugyanis ha a család egy főre jutó nettó jövedelmének alsó határát 20 ezer Ft-nál húzzuk meg, akkor a legalacsonyabb jövedelműek aránya 29%. A közepes jövedelműek aránya a mintában 27%, a 30 ezer Ft-nál magasabb jövedelműeké 21% volt. A kérdezettek 23%-a nem kívánt válaszolni a család jövedelmi helyzetét feltérképező kérdésre. Tapasztalatok szerint a válaszmegtagadók inkább a jómódúakhoz tartoznak, mintsem a rosszabb anyagi helyzetben lévőkhez, amit az is mutat, hogy a csoport tagjai az átlagosnál gyakrabban rendelkeznek különböző vagyontárgyakkal, így pl. mobiltelefonnal, szórakoztatóelektronikai eszközökkel, nyugati márkájú autóval és nyaralóval.

A válaszadók családjai körében átlagosan 24.600 Ft-ra tehető az egy főre jutó jövedelem mértéke, mely az előző megkérdezéshez viszonyítva (24.800 Ft) lényegében azonos eredménynek tekinthető (az eltérés a hibahatáron belül van). Az egy főre jutó jövedelem és az anyagi ellátottság tárgyi mutatójából képzett összevont változó szerint 2000.

áprilisban a megkérdezettek 41%-a sorolható rosszabb anyagi helyzetben lévők közé, 32% az átlagos körülmények és 26% a jó körülmények között élők aránya. (A kérdezettek 1%-át - a jövedelmi és a vagyoni mutató együttes hiánya miatt - nem sikerült egyik kategóriába sem besorolni.)

2. Utazási szokások

Az elmúlt félév során a megkérdezettek 79%-a nem vett részt se belföldi, se külföldi utazáson. Csak belföldi utazáson a megkérdezettek 16%-a volt, míg csak külföldön a megkérdezettek 2%-a járt. A kérdéses időszakban belföldön és külföldön egyaránt utazók aránya 3%. Az 1999. októberi felmérésnél az egyáltalán nem utazók aránya alacsonyabb volt: a felnőtt népesség 60%-ának nem volt lehetősége utazni. A belföldön utazók aránya 27%, a csak külföldön utazóké 5% míg a mind belföldet, mind külföldet felkeresők aránya 8% volt. Az előző felmérésnél tapasztalt magasabb utazási hajlandóság arra utal, hogy a megkérdezettek többsége főnyaralását még mindig a nyári időszakra tervezi.

Összességében a belföldre és/vagy külföldre utazók felsőfokú végzettséggel rendelkeznek és jó anyagi körülmények között élnek. Körükben az átlagnál magasabb a vállalkozóként dolgozóknak, valamint a 18-33 éves korosztály tagjainak és a fővárosiaknak az aránya.

¹ A lakosság utazási szokásai, vélemények a magyarországi turizmusról-I. (In: Turizmus Bulletin, IV. évfolyam 1. szám, 2000. március)

2.1. A BELFÖLDI UTAZÁSOK GYAKORISÁGA ÉS A KEDVELT BELFÖLDI ÚTI CÉLOK

Az idei adatfelvétel az utazások szempontjából kevésbé frekvenciát, főszereponon kívüli időszakot ölelt fel szemben az előző, 1999. októberi felméréssel. A téli, kora tavaszi utazási hajlandóság – mind belföldre, mind külföldre – messze elmaradt a nyári utazások intenzitásától. 2000. év első felében a megkérdezettek 19%-a vett részt belföldi utazáson, vagyis 16%-kal kevesebben utaztak, mint az előző felmérésben. A belföldre utazók körében gyakrabban találjuk a 18-33 éves korosztály tagjait, valamint a magasabb végzettséggel rendelkezőket.

A hazai lakosság utazási szokásait még mindig elsősorban anyagi lehetőségeik hiánya korlátozza: a megkérdezettek bő háromnegyede pénzhiányra hivatkozva nem utazott. A második leggyakoribb ok az időhiány volt, azt követve az egészségi állapot elégtelensége. Az életkort és munkahelyi kötelezettségeket is azonos (11-11%) arányban említették. A pénz hiánya leginkább az alacsonyabb végzettséggel rendelkezők, szakmunkások, betanított munkások, segédmunkásokként dolgozók esetében szerepelt okként, vagyis a rossz anyagi helyzetben élőkénél. Az idő hiányával az átlagosnál gyakrabban szembesülnek a férfiak, a közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkezők, a 18-49 évesek, az önálló vállalkozásban dolgozók, valamint a fővárosiak. Az indokok és azok aránya is megegyezik a tavalyi felmérésnél kapottakkal, amely alátámasztja, hogy lényeges változások nem történtek a nem utazók körülményeiben.

Az országon belül utazók átlagosan 4,95 alkalommal utaztak belföldi helyszínekre úgy, hogy ott legalább egy éjszakát eltöltöttek: 36% mindössze egy úton vett részt, s további 21%-uk is csak két alkalommal volt távol lakóhelyétől, három-öt alkalommal 27%-uk és ötnél több utazáson mindössze 16%-uk vett részt. Az 1999-es felmérés eredményei azt mutatták, hogy a megkérdezettek a turisztikai főszezonban átlagosan 5,25 alkalommal utaztak. Az utazások gyakoriságának megoszlása az előző felmérésnél egyenletesebb volt: a válaszadók 29%-a egy úton vett részt, 22%-uk két alkalommal, 27% három-öt alkalommal, s további 22% ötnél többször utazott el.

A belföldi turisták az elmúlt félév során átlagosan 12 napot töltöttek belföldi nyaralással: ezen belül a kérdezettek 56%-a maximum 7 napot töltött belföldi nyaralással. Idén is az átlagosnál több napot töltöttek belföldi utazással a férfiak, az átlagos vagy annál

jobb anyagi helyzetben lévők, az önálló vállalkozóként dolgozók, valamint a négy főnél nagyobb háztartásban és a városokban élők.

Az elmúlt félév belföldi úti céljai közül továbbra is Budapest és Balaton a legnépszerűbb (bár ez alkalommal fordított sorrendben), de a vízparti felkapott helyszínek felkeresésének gyakorisága messze elmarad az előző felmérés eredményétől: is: 1999-ben az utazók csaknem egyharmada nyaralt legalább egyszer a tó partjánál, szemben az 2000 tavaszi 18%-kal.

A válaszadók kedveltebb úti céljainak nevezhetők a gyógyfürdők is. A nagyobb városok közül Eger, Veszprém, Pécs, Győr, Szeged is népszerű célpontok.

2.2. A BELFÖLDI UTAZÁSOK KÖLTSÉGEI

A megkérdezettek túlnyomó többsége az idei felmérésnél is maga fizetett belföldi útjáért, s elenyésző azok aránya, akiknek az útköltségeit részben vagy teljes egészében munkahelye vagy vendéglátója állta. Egy-egy utazó által a belföldi tartózkodás(ok) kapcsán ténylegesen kifizetett összeg átlagosan 38.700 Ft volt. A vendéglátást ténylegesen igénybevevők (illetve a munkáltatójuk költségén utazók) körére vetítve a költségek átlagosan 60.600 Ft-ra rúgnak. A költségeket összesítve azok, akik utaztak, átlagosan 54.500 Ft-ot költöttek belföldi utazásra. A belföldi utazásukra a legtöbbet költők a felsőfokú végzettségűek, a vállalkozóként dolgozók és a fővárosiak, az átlagosnál alacsonyabb kiadások jellemzik a 65 év felettieket, a nyugdíjasokat és az eltartottakat.

A belföldi utazásokkal kapcsolatos költségek ugyanakkor a családi kasszát ennél lényegesen jobban is terhelhetik, hiszen a többszemélyes háztartások esetében számolni kell a többi családtag utazási költségeivel is. Éppen ezért a kérdezettek - azok is, akik maguk nem utaztak - megbecsülték a család valamennyi tagjának az elmúlt félév során belföldi utakra költött kiadásait. (A számítások során az egyszemélyes háztartások esetében a már korábban általuk jelzett kiadásokat vettük figyelembe.) Az elmúlt évi felméréssel megegyező értékeket kaptunk a családi kiadásokra vonatkozóan. A megkérdezettek 68%-a úgy válaszolt, hogy családjában senki sem költött belföldi utazásra, míg további 11% nem tudott érdemi választ adni a kérdésre. A többiek között 11% volt azoknak az aránya, akiknek a családjában maximum 20 ezer Ft-os kiadást mértünk, 6% 21-50 ezer Ft-ot költött, s további 4% 50 ezer Ft feletti családi költségekről számolt be. A család által fizetett átlagos kiadások összege 9.500 Ft, az utazásokra ténylegesen költők körében 41.300 Ft. Az 1999-es nyári eredményekhez képest csökkent a belföldi családi utazásokra fordított összeg: az átlagérték mintegy 21 ezer

Ft volt, az utazásokra ténylegesen költők körében 53 ezer Ft volt. Ez a csökkenés az utazások holt időszakának köszönhető: kevesebben utaznak és kevesebbet is költenek.

2.3. A BELFÖLDI UTAZÁSSAL KAPCSOLATOS VÁRAKOZÁSOK

Az előző felméréshez képest nem történt változás az utazási lehetőségek megítélésben. Az utazási lehetőségeik elmúlt három év során tapasztalt javulásáról a megkérdezettek mindössze 5% számolt be (szemben a tavalyi 7%-kal). 47% úgy érzi, hogy a belföldi utazások terén az elmúlt három év során romlottak az anyagi lehetőségei, s további 44%-a nem érzékelt különösebb változást.

A jövőt tekintve a megkérdezettek még mindig pesszimisták (de borúlátásuk mértéke enyhülni látszik): közel háromszor annyian számítanak romlásra (32%), mint javulásra (11%). Belföldi utazási lehetőségeik javulásáról az átlagnál gyakrabban számoltak be azok, akik az elmúlt hat hónap során maguk is részt vettek belföldi utazáson, valamint a fiatalok, a magasabb végzettségűek és a jobb anyagi helyzetben lévők. Ugyanez mondható el a következő három év utazásaira vonatkozóan is. Az elmúlt félévben ugyancsak ezek a csoportok mutatkoztak az átlagnál valamivel optimistábbnak.

2.4. A KÜLFÖLDI UTAZÁSOK GYAKORISÁGA

Hasonlóan a belföldi utazásokhoz a külföldi utazási hajlandóság is elmarad az előző felmérésnél tapasztaltaktól. Az elmúlt félév során a megkérdezettek 5%-a vett részt külföldi utazáson. A kapott alacsony érték a hazai helyzetnek megfelelő képet fest, mivel a lakosok többségének nem adatik meg az évente többszöri külföldi utazás, és a jelenleg felmért időszak – az év első fele – nem tekinthető turisztikailag frekventált időszakként. Statisztikailag az értékelhető részminta olyan alacsony, hogy a hibahatárral majdnem megegyezik, ezért a kapott adatokat tájékoztató jellegűnek kell tekinteni. Ez alkalommal is a külföldre utazók körében az átlagnál gyakrabban találunk közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkező, 18-33 éves fiatalokat. A kedvezőbb anyagi helyzet ezúttal is jóval gyakrabban jár együtt valamilyen utazással, tehát a legtöbbet utazók az átlagnál jobb anyagi körülmények között élnek. Foglalkozásukat tekintve a vállalkozóként dolgozók az átlagnál többet utaznak. A fővárosban élők utazási hajlandósága a külföldi utakat tekintve is jóval magasabb, mint a más településeken élőké.

Az utazások elmaradásának leggyakoribb oka ez esetben is a pénzhiány volt. Ugyanolyan sorrend alakult ki a megnevezett indokok esetében, mint tavaly, illetve mint a belföldi utazásoknál: pénzhiány, időhiány, egészségi állapot. Az anyagiak hiánya az átlagnál gyakrabban szerepelt az alacsonyabb végzettségűek és a nagyobb létszámú – ötnél több főből álló – háztartások válaszaiban, s értelemszerűen a rosszabb anyagi helyzetben lévők körében. Az átlagnál kevesebb szabadidővel a közép- és felsőfokú végzettségűek, valamint a vállalkozók rendelkeznek. Az időhiányt a négy főnél nagyobb háztartások is gyakrabban említették. Ezen csoport tagjainál az a helyzet, hogy jó anyagi körülmények között élnek, de kevés szabadon felhasználható idővel rendelkeznek.

A külföldre utazók átlagosan 2,56 alkalommal keltek útra. A válaszadók 60%-a egy úton vett részt, további 15% pedig két alkalommal lépte át az országhatárt. Az előző felmérésnél a megkérdezettek hasonló arányban – 1,8 alkalommal – látogattak más országokba: 70%-a egy úton, 17%-uk két úton vett részt. A külföldre gyakrabban utazók körébe tartoznak a férfiak, az 50 év alattiak, egyedülállóak és lakóhelyüket tekintve a budapestiek és a Nyugat-Magyarországon élők.

A külföldre utazók átlagosan 17 napot töltöttek valamely országban az elmúlt félévben – többet, mint a nyári időszakban mért tartózkodási idő, mely 11 nap volt. Ezen belül a megkérdezettek 24%-a legfeljebb 3 napot tartózkodott valamilyen külföldi városban, pihenőhelyen, 32%-uk pedig 4-7 napot. Az átlagosnál több napot töltöttek külföldön a 65 évnél idősebbek, a felsőfokú végzettségűek, az egyszemélyes háztartásban élők, az alkalmazotként dolgozók és a nyugat-magyarországi lakosok. Hasonlóan az előző felméréshez Ausztria volt a legnépszerűbb desztináció, továbbá Németország, Olaszország szerepelt az élbolyban.

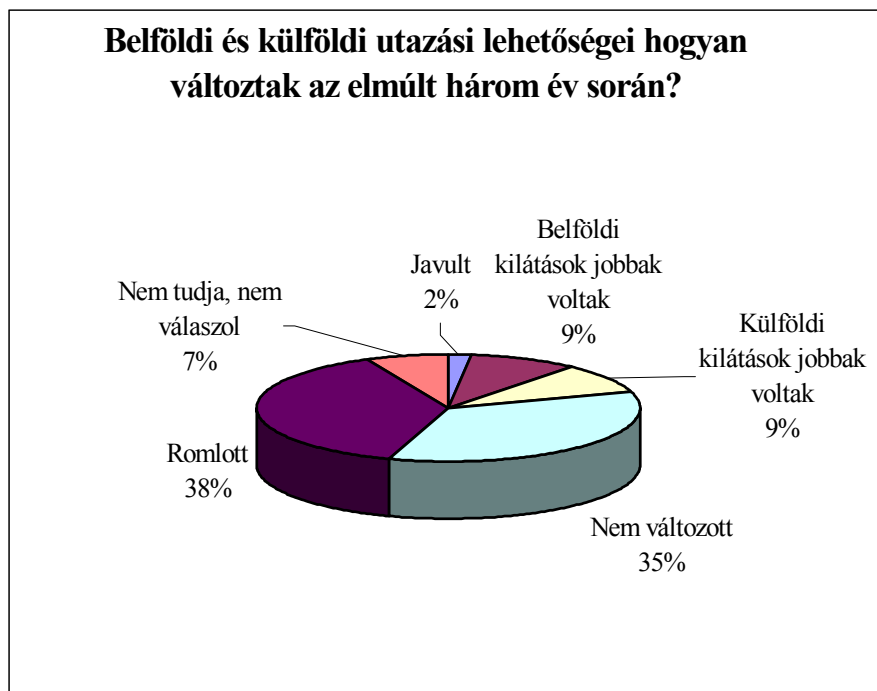
2.5. A KÜLFÖLDI UTAZÁSOK KÖLTSÉGEI

Hasonlóan az előző évi felméréshez, a megkérdezettek között kétszer annyian voltak azok, akik maguk fizettek a külföldi útért, mint azok, akiknek az útköltségeit részben vagy teljes egészében munkahelye vagy vendéglátója állta. Egy-egy utazó által a külföldi tartózkodás(ok) kapcsán ténylegesen kifizetett összeg átlagosan 131.500 Ft volt. A munkahely vagy vendéglátó által fizetett összeg nagysága egy-egy – ilyen juttatásban részesülő – személy esetében a tavalyi felmérésben kapottnál magasabb volt, átlagosan 162.700 ezer Ft körül alakult. Ennek megfelelően a külföldi utazások összköltsége is magasabb volt a tavalyi

felmérésnél becsülteknél: idén 197.300 Ft. Az átlagosnál magasabb költség jellemezte a férfiakat, az alkalmazottakat és a 39-45 éves korosztály tagjait.

A megkérdezettek 82%-a úgy válaszolt, hogy családjában senki sem költött külföldi utazásra, míg további 13% volt azoknak az aránya, akik nem tudtak érdemi választ adni kérdésünkre. A többiek között 1-1% volt azoknak az aránya, akiknek a családjában maximum 20 ezer Ft-os illetve 21-50 ezer Ft-os kiadást mértünk, 3%-nyian 50 ezer Ft feletti családi költségekről számoltak be. Az átlagérték a válaszadók körében 9.800 Ft, az utazásokra ténylegesen költők, azaz konkrét összegeket említők körében pedig közel 159.800 Ft volt. Az idei évben kevesebb családban költöttek utazásra, ezért a becsült értékek között nagyobb az eltérés. Az átlagosnál magasabb családi költség jellemzi a felsőfokú végzettségű, jó anyagi körülmények között élőket és a 34-49 éveseket.

3. Utazási várakozások

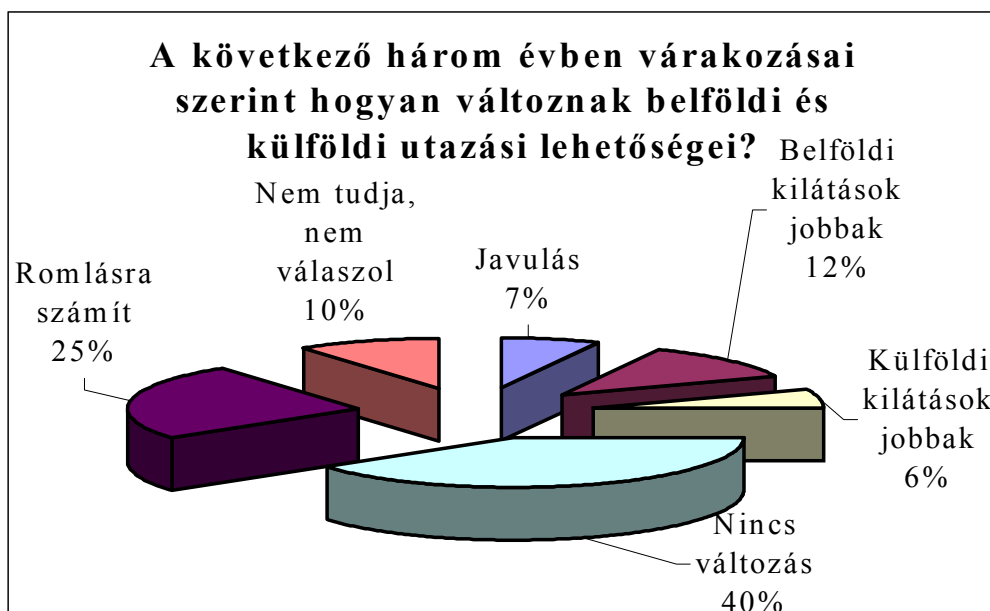

A belföldi és a külföldi utazásokra vonatkozó véleményeket vizsgálva az látható, hogy a megkérdezettek 35%-a érzékelte, hogy mind a belföldi, mind pedig a külföldi utazások tekintetében az elmúlt három évben nem változtak utazási lehetőségei, 38% pedig romlást tapasztalt az utazási lehetőségei terén. A belföldi és a külföldi utazási lehetőségek javulásáról mindössze 2%-nyian számoltak be, míg 7%-nyian nem tudták a változás jellegét megítélni. A válaszadók az elmúlt évek külföldi vagy belföldi lehetőségeiről hasonlóképpen vélekedtek: 9-

9%-nyian úgy ítélték meg, hogy a belföldi lehetőségeik jobbak voltak, mint a külföldiek és fordítva is azonos arányban vélekedtek. A jelenlegi helyzettel elégedettebbek voltak – vagyis az elmúlt három évben javulást tapasztaltak – a 18-33 évesek, magasabb végzettségűek és a jobb anyagi helyzetben lévők.

A jövőt illetően a megkérdezettek várakozása a belföldi és a külföldi utazások vonatkozásában egyaránt javulni látszik. Habár a megkérdezettek 40%-a nem érzékel változást, a javulásra számítók aránya 7%, az anyagi lehetőségek romlására számítók aránya viszont csökken. A válaszadók 12%-a úgy értékelte, hogy belföldi utazásainak anyagi lehetősége jobban alakul, mint a külföldi utazásoké, 6% pedig a belföldi utazásoknál a külföldi kilátásait jobbnak tartotta. A válaszadók 10%-a nem tudott jóslásokba bocsátkozni az utazási lehetőségeinek megítéléséről. Mind a belföldi, mind a külföldi utazások lehetőségének javulásáról az átlagnál gyakrabban számoltak be azok, akik az elmúlt 6 hónap során maguk is részt vettek valamilyen utazáson, valamint a 18-49 évesek, a magasabb végzettségűek és a jobb anyagi helyzetben lévők.

4. Utazási tervek

Az elkövetkező hat hónapra vonatkozó utazási elképzeléseit, utazási terveit a válaszadók többsége nem tudta konkrétan megnevezni: a kérdezettek 75%-a nem tudott semmilyen úti célt említeni. Csupán a lakosság 5%-a tervez mind külföldi, mind pedig belföldi utazást a következő félév során. 6%-nyian csak külföldre, 14%-nyian csak belföldre készülnek. A

megkérdezés idején tapasztalt, a következő hat hónap utazásaira vonatkozó bizonytalanság, elképzelések hiánya mögött az állhat, hogy a megkérdezettek egyfelől anyagi okoktól teszik függővé utazásaikat, másfelől ez a jelenség magyar utazási piacon megfigyelhető késői döntéshozattal is magyarázható.

Az előző felméréshez hasonlóan kevesen neveztek meg konkrét területeket, de az élen szereplő külföldi úti célok rangsora kicsit átrendeződött. Ez alkalommal is a belföldi helyszínek közül a főváros és a Balaton szerepelt nagyobb arányban. A külföldi úti célok között Olaszország, Németország, Görögország megelőzte a tavalyi győztes Ausztriát.

5. Vélemények a magyarországi turizmusról

A megkérdezettek turizmussal kapcsolatos vélekedéseire, várakozásaira hatással lehet, hogy turisztikailag mennyire népszerű régióban, településen élnek, illetve milyen gyakran találkoznak turistákkal. A megkérdezettek relatív többsége (40%) azon csoportba tartozik, akiknek ritkán van alkalma turistákkal találkozni, 34%-uknak pedig egyáltalán nincs erre lehetőségük. Azoknak az aránya, akik nagyon gyakran kerülnek kapcsolatba belföldi vagy külföldi látogatókkal, mindössze 6%, 20%-nyian pedig kisebb-nagyobb rendszerességgel találkoznak turistákkal. Magyarországon a városok kedveltebb célpontjai az utazásoknak, melyre az is utal, hogy a községekben lakók kétszer olyan gyakran válaszoltak úgy, hogy sohasem szoktak belföldi vagy külföldi turistákkal találkozni, mint azok, akik városokban élnek. A turistákkal való találkozás aránya a múlt félévben is hasonló eloszlást mutatott, nagyobb eltérés a turistákkal egyáltalán nem találkozó körében figyelhető meg: arányuk a tavalyi 24%-ról 34%-ra emelkedett.

Annak ellenére, hogy a megkérdezettek többségének ritkán vagy egyáltalán nincs alkalma turistákkal találkozni, a hazai turizmus fellendülésének örülnének. A kérdezettek az előző félévhez hasonlóan kedvezőnek tartják a turistaforgalom növekedését, hiszen 44 illetve 43%-uk kifejezetten erőteljesen pártolná, ha lakóhelyét nagyobb arányban keresnék fel a belföldi, illetve külföldi turisták. Azok, akiknek a településén most is gyakran megfordulnak idegenek, az átlagosnál sokkal jobban örülnének mind a hazai, mind a külföldi turisták érkezésének, míg azok, akiknek a lakóhelyén csak elvétve, vagy egyáltalán nem tűnnek fel idegen arcok, az átlagosnál valamelyest kevésbé szorgalmazzák a turistaforgalom nagyobb mértékű fellendülését.

Az előző évhez képest a megkérdezettek által megnevezett negatív és pozitív hatások nem változtak. A megkérdezettek túlnyomó többsége a turizmus növekedésétől pozitív változásokat remél, így az ország illetve a település anyagi helyzetének javulását, az egyes települések, régiók társadalmának fejlődését, modernizálódását. A kedvezőtlen hatások közül a turizmussal járó zsúfoltságtól és a zajtól tartanak a legtöbben, továbbá a közbiztonság romlásától, a bűnözés növekedésétől. A magyar lakosság a legkevésbé attól tart, hogy az idegenforgalom fellendülése a települések/régiók saját arculatának, hangulatának elvesztéséhez vezet.

Most felsorolok néhány a turizmus növekedésével kapcsolatos állítást.

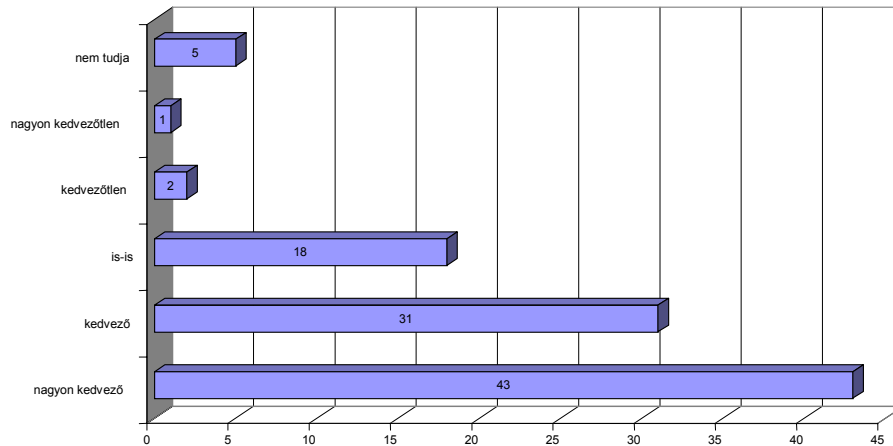
Ön mennyire ért egyet azzal, hogy a turizmus növekedésével ...?

(átlagértékek, ahol 1=egyáltalán nem ért egyet, 5=teljes mértékben egyetért)

	1999	2000
Fejlődik az ország gazdasága	3,98	4,02
Javul a település pénzügyi helyzete	3,84	3,91
Fejlődik, modernizálódik a falu/város társadalma	3,57	3,60
Fejlődik, modernizálódik a magyar társadalom	3,55	3,56
Megnő a zsúfoltság, a zaj az utakon	3,41	3,35
Növekszik a bűnözés, romlik a közbiztonság	3,19	3,25
Csökken a munkanélküliség, új munkahelyek keletkeznek	3,20	3,21
Megnő a környezetszennyezés	3,10	3,12
Romlik a köztisztaság helyzete, piszkosabbak lesznek az utcák	2,95	2,91
A település, a régió elveszíti saját arculatát, hangulatát	2,41	2,51

A pozitív és negatív hatásokat egyaránt mérlegelve a megkérdezettek túlnyomó többsége inkább kedvezőnek tartja az ország szempontjából, ha minél több belföldi tölti itthon nyaralását, illetve külföldi látogató érkezik az országba. Összességében a belföldi és a külföldi turistákat pozitívan értékelő vélemények szinte megegyeznek az előző évi eredménnyel: arányuk 1999-ben 78 illetve 80%, 2000-ben 74 illetve 78% volt. A megkérdezettek a külföldi turisták számának növekedését árnyalatnyival kedvezőbbnek tartják.

Ön szerint mindent egybevetve Magyarország számára mennyire kedvező, ha minél több magyar belföldön tölti nyaralását, szabadidejét? (a válaszok százalékos megoszlása)

A megkérdezettek úgy vélekedtek, hogy a település/régió természeti adottságaival és kulturális, építészeti értékeivel, valamint a turisták igényeit kielégítő szolgáltatásokkal – a szállás, az étkezés, üzletek stb. –, valamint a régió programkínálatával és a közbiztonsággal kapcsolatos feltételek határozzák meg leginkább azt, hogy mennyi turista érkezik az egyes településekre. Véleményük szerint a helyi lakosok és a turisztikai szolgáltatók idegen nyelvtudása, valamint a turistákat eligazító tájékoztató táblák kevésbé befolyásolják a turisták számának alakulását.

**Ön szerint abban, hogy mennyi turista érkezik erre a településre,
ebbe a régióba, mennyire játszik szerepet az, hogy ...?**

(átlagértékek, ahol 1=egyáltalán nem játszik szerepet, 5=nagyon nagy szerepet játszik)

	1999	2000
Milyenek a környék természeti adottságai	4,30	4,29
Milyen műemlékek, építészeti értékek vannak a településen, a régióban	4,18	4,11
Mennyire könnyen lehet megközelíteni ezt a települést, ezt a régiót	4,18	4,01
Milyen a szolgáltatások: a vendéglátóhelyek, éttermek, üzletek, szálláshelyek, szórakozóhelyek színvonala	4,11	4,01
Milyen rendezvények, fesztiválok, programok vannak a településen, a régióban	4,06	3,98
Milyen itt a közbiztonság	4,02	3,96
Mennyire magasak a vendéglátóhelyek, éttermek, üzletek, szálláshelyek, szórakozóhelyek árai	3,97	3,94
Mennyire kedvesek, udvariasak itt az emberek	4,01	3,93
Mennyire tiszták, gondozottak az utcák, a házak	4,00	3,92
Mennyi tájékoztató anyag, reklám készül a településről, a régióról	3,88	3,81
Mennyire segítik táblák a turisták eligazodását, milyen itt a turisták tájékoztatása	3,81	3,73
Mennyire beszélnek idegen nyelveket a vendéglátóhelyeken, éttermekben, szálláshelyeken, üzletekben, információs irodákban dolgozók	3,68	3,62
Mennyire beszélnek idegen nyelveket az itt lakók	3,10	3,17